

Temat: Sposób funkcjonowania systemu bankowego w Polsce

Na system bankowy w Polsce składają się: Narodowy Bank Polski oraz banki komercyjne.

1. Podstawowe funkcje NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO (NBP):

- centralny bank państwa;
- świadczy określone usługi na rzecz instytucji rządowych;
- zajmuje się prowadzeniem rachunku bankowego Ministerstwa Finansów;
- jest bankiem emisyjnym: emituje pieniądź w formie gotówkowej, wyznacza niezbędny poziom rezerw bankowych, określa wysokość stóp procentowych, przeprowadza operacje otwartego rynku;
- jest bankiem banków: zbiera i przechowuje rezerwy pieniężne innych banków, udziela innym bankom kredytów;

Podstawowymi organami Narodowego Banku Polskiego są: Prezes NBP, Zarząd NBP, Rada Polityki Pieniężnej, Komisja Nadzoru Bankowego.

BANKI KOMERCYJNE - zwykle powstają jako:

- banki państwowe;
- banki spółdzielcze;
- banki w formie spółek akcyjnych.

2. Bank oraz świadczone przez niego usługi:

BANK (*bank*) - najbardziej ogólna definicja traktuje bank jako przedsiębiorstwo

o charakterze usługowym, którego podstawowa forma działalności polega na przyjmowaniu od klientów określonych funduszy, aby następnie wykorzystać je na własny rachunek

w ramach takich działań, jak np. udzielanie kredytów lub pożyczek, czy też poprzez inne operacje finansowych. Zgodnie z tą definicją, działalność banku opiera się zatem na dwóch zasadniczych rodzajach operacji:

- zarządzaniu depozytami;
- udzielaniu kredytów.

Banki są zatem instytucjami o charakterze pieniężno-kredytowym. Pełnią funkcję pośrednika w procesie obiegu pieniądza oraz kapitałów pieniężnych w gospodarce rynkowej. Banki świadczą swoim klientom następujące usługi:

- prowadzenie rachunków oszczędnościowych;
- prowadzenie rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych;
- udzielanie pożyczek i kredytów;
- obrót papierami wartościowymi;
- obsługa operacji czekowych, wekslowych i przy użyciu kart płatniczych;
- powiernictwo;
- oferowanie skrytek depozytowych;
- działania konsultingowe

- prowadzeni wymiany walut.

Temat: Rola państwa w gospodarce rynkowej:

INTERWENCJONIZM PAŃSTWA - określona polityka państwa polegająca na jego czynnym oddziaływaniu na gospodarkę rynkową. Z punktu widzenia gospodarki rynkowej, państwo stawia sobie określone cele o charakterze ekonomicznym i społecznym:

- rozwój gospodarczy, przejawiający się w zwiększeniu wielkości produkcji oraz poziomu wydajności;
- pełne zatrudnienie;
- stabilne ceny;
- swoboda gospodarcza;
- opieka socjalna;
- równe szanse dla wszystkich, w tym m.in.: bezpłatne szkolnictwo, zakaz wszelkiej dyskryminacji.

Zasadnicze mierniki wzrostu gospodarczego:

Do podstawowych mierników wzrostu gospodarczego należą:

- PKB (produkt krajowy brutto) - określa łączną wszystkich wartość dóbr i usług, które zostały wytworzone przez społeczeństwo w czasie jednego roku na terenie danego państwa; im większy jest wskaźnik PKB, tym społeczeństwo staje się bogatsze;
- PNB (produkt narodowy Brutto) - wyznacza całkowitą wartość towarów i usług, które obywatele danego kraju wytworzyli w przeciągu jednego roku; wskaźnik ten bierze pod uwagę także dochody krajowych firm, które zostały osiągnięte za granicą; nie uwzględnia natomiast dochodów zagranicznych firm, które prowadzą swoją działalność w Polsce;
- DN (dochód narodowy) - określa nowo osiągniętą wartość produktu krajowego
- w czasie jednego roku przez wszystkie podmioty składające się na gospodarkę narodową; wartość tą koryguje się o saldo rozliczeń z zagranicą;

Temat: Podstawowe źródła dochodów budżetu państwa:

BUDŻET PAŃSTWA - roczny plan gromadzenia środków oraz realizowania wydatków przez państwo w związku z pełnionymi przez nie funkcjami. Zasadnicze źródło dochodów państwa stanowią:

- pośrednie oraz bezpośrednie podatki, w tym największe zyski czerpie państwo przede wszystkim z podatku dochodowego od osób fizycznych;
- wpływy osiągnięte w wyniku prywatyzacji przedsiębiorstw oraz majątku państwowego.
- dywidendy z tytułu udziałów posiadanych przez Skarb Państwa;
- wpłaty z zysków z Narodowego Banku Polskiego;
- opłaty celne;
- opłaty skarbowe;
- orzeczone grzywny;
- udzielone mandaty;
- wpływy z tytułu usług, które świadczą tzw. jednostki budżetowe;

- dochody ze źródeł zagranicznych.

Podstawowe wydatki budżetowe:

Do najważniejszych wydatków państwa, które pokrywane są ze środków stanowiących jego budżet, należą:

- wydatki wynikające z pełnionych przez państwo funkcji:

- wydatki na obronę narodową;
- wydatki na instytucje porządku publicznego;
- wydatki na wymiar sprawiedliwości (sądownictwo);
- wynagrodzenia pracowników sfery budżetowej (administracja);

- wydatki na realizowanie działań socjalno-kulturowych:

- świadczenia społeczne;
- wydatki na oświatę i edukację oraz szkolnictwo wyższe;
- wydatki na kulturę i sztukę;
- wydatki na ochronę zdrowia (publiczną służbę zdrowia);
- wydatki na opiekę społeczną;
- emerytury i renty;
- zasiłki dla bezrobotnych;

- wydatki interwencyjne:

- dotacje dla rolnictwa;
- odszkodowania po powodziowe oraz na eliminowanie strat powstałych żywnościach wyniku klęsk żywiołowych;

- wydatki na obsługę państwowego długu publicznego:

- z tytułu zaciągniętych kredytów;
- z tytułu emisji obligacji państwowych oraz bonów skarbowych.

Budżet jednostek samorządu terytorialnego:

Do podstawowych źródeł dochodów jednostek samorządowych zalicza się:

- określone podatki, jak np. gruntowy, od nieruchomości, od spadków i darowizn czy od środków transportu;
- dotacje otrzymane przez państwo na realizację zleconych przez nie zadań;
- subwencje oświatowe;
- opłaty skarbowe;
- orzeczone kary pieniężne i grzywny;
- wpływy otrzymane ze sprzedaży mienia komunalnego.

Na najważniejsze wydatki ponoszone przez jednostki samorządu terytorialnego składają się koszty ponoszone na rzecz:

- służby zdrowia;
- oświaty i szkolnictwa;
- opieki społecznej;
- ochrony środowiska;
- kultury i sztuki;
- promocji miast i gmin;
- rozwoju lokalnej gospodarki;
- administracji samorządowej (gospodarka komunalna i mieszkaniowa, transport).

Temat: Podstawowe formy pieniądza:

PIENIĄDZE (*money*) - najogólniej terminem tym określa się wszystko to, co pełni funkcję środka wymiany i jest powszechnie akceptowane jako środek płatniczy. Pieniądze, które traktowane są jako środek zapłaty, posiadają trzy zasadnicze cechy:

- płynność,
- zamienność,
- uniwersalność (z punktu widzenia danej społeczności).

Pieniądz może występować w dwóch formach:

- PIENIĄDZ GOTÓWKOWY - przyjmuje postać bilonu lub banknotów;
- PIENIĄDZ BEZGOTÓWKOWY - występuje w formie określonych zapisach na kontach czy depozytach; do ich przenoszenia wykorzystuje się: karty płatnicze, czek, przelewy.

Temat: Proces globalizacji gospodarki:

GLOBALIZACJA (*globalization*) - proces, który zachodzi w większości największych przedsiębiorstwach na świecie, a polega na dążeniu do kreowania produktów, które przeznaczone są na rynki całego świata. Muszą to być zatem produkty spełniające różne oczekiwania oraz odpowiadające różnym kulturom, a także gustom potencjalnych nabywców. Globalizacja przejawia się w integracji społecznej oraz gospodarczej całego świata. Charakterystycznymi zjawiskami wynikającymi z globalizacji są:

- nieograniczony przepływ kapitału;
- w pełni swobodny przepływ informacji;
- dowolność w przemieszczaniu się ludności;
- liberalizacja w handlu zagranicznym.

Zalety i wady przystąpienia Polski do Unii Europejskiej:

Z faktu bycia członkiem Unii Europejskiej wynikają pewne określone korzyści, z których najważniejsze to:

- korzyści polityczne:

- zwiększenie bezpieczeństwa kraju;
- poprawa relacji oraz zacieśnienie współpracy z innymi państwami członkowskimi;

- korzyści gospodarcze:

- zwiększenie swobody przepływu towarów, usług oraz kapitałów;
- udział w Wewnętrznym Rynku Unii;
- możliwość korzystania ze strukturalnych funduszy unijnych;
- dostęp do nowych inwestycji i technologii;
- zwiększenie szans na podjęcie pracy w krajach Unii Europejskiej;
- standaryzacja i ujednoczenie przepisów z zakresu prawa pracy, zdrowia, edukacji oraz bezpieczeństwa wewnętrznego;

- korzyści społeczne:

- możliwość swobodnego podróżowania i osiedlania się w państwach Unii Europejskiej;
- wzrost jakości życia.

Z kolei realne obawy związane z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej biorą się

z występowania:

- wizji wyjątkowo poważnej i rozległej konkurencji;
- zagrożenia utraty tożsamości narodowej;
- poczucia ograniczenia suwerenności;
- perspektywy wykupu polskiej ziemi przez cudzoziemców;
- konieczności poniesienia znaczących nakładów na dostosowanie się do gospodarki unijnej;
- obowiązku dostosowania struktury i zasad funkcjonowania polskich przedsiębiorstw do wymogów prawa unijnego.

Wśród najważniejszych celów integracji Polski z Unią Europejską wymienić należy takie założenia, jak:

- osiągnięcie trwałego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego;
- zwiększenie standardu życia społeczeństwa (m.in. poprzez poprawę warunków materialnych);
- zapewnienie spójności ekonomicznej i społecznej;
- swobodne ceny;
- zapewnienie wolna konkurencja;
- wspieranie działalności małych i średnich przedsiębiorstw;
- doprowadzenie do ujednoczenia zasad polityki ekonomicznej;
- zwiększenie bezpieczeństwa postępu społecznego i gospodarczego;
- ochrona praw i wolności obywatelskich.

Z faktu bycia członkiem Unii Europejskiej wynikają pewne określone korzyści, z których najważniejsze to:

- zwiększenie bezpieczeństwa kraju;
- zwiększenie swobody przepływu towarów, usług oraz kapitałów;
- poprawa relacji oraz zacieśnienie współpracy z innymi państwami członkowskimi;
- możliwość korzystania z funduszy unijnych;
- dostęp do nowych inwestycji i technologii;
- zwiększenie szans na podjęcie pracy w krajach Unii Europejskiej;
- standaryzacja i ujednoczenie przepisów z zakresu prawa pracy, zdrowia, edukacji oraz bezpieczeństwa wewnętrznego;
- możliwość swobodnego podróżowania i osiedlania się w państwach Unii Europejskiej.
-

Realne obawy związane z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej dotyczą m.in. takich zagadnień, jak:

- wizja wyjątkowo poważnej i rozległej konkurencji;
- perspektywa wykupu polskiej ziemi przez cudzoziemców;
- konieczność poniesienia znaczących nakładów na dostosowanie się do gospodarki unijnej;
- obowiązek dostosowania struktury i zasad funkcjonowania polskich przedsiębiorstw do wymogów prawa unijnego.